

nsion „Huize Jacoba“
Borgerstraat 47,
WIJK AAN ZEE.
elegen, vlak bij Zee en
rima Keuken, billijke
or- en naseizoen goed-
nditien.
chtigen te verkrijgen
enstr. 89, Den Haag.

S IN LOOD
BOTERMANS

DEN HAAG
tonstraat 447, thans
OTTERSTRAAT 293d
Telef. 30259

de naam van de fijnste
a lekkerste bananen.
Groenten- en Fruit-
verkrijgbaar.
aan het blauwe etiket
r Leiden en omstreken
IRKSE Jr.
nkerkkoorstraat 2
19, LEIDEN.

REUNING
MPLETE
BILERING
AT 27-29 - TEL. 107
LVERSUM
STGIRO 27825

ratie-Inrichting
pijten, Gordijnen,
en Meubelen.

sche Vleeschhouwerij
Varkensslagerij
efoon No. 22410

nte en oudste adres
uitend eerste kwaliteit
sche Keel-inrichting
nd, C. HALFF

aschtafels f 31.--,
45 c.m., compl., met
trantie; Emallie Bad-
fm. 172 c.m., compl.
3 jaar schr. garantie;
rken Badkuip Geijssers,
emens, Renova enz.,
—; Drukpers Geijssers,
ter door geheel 't huis,
—; zeer ruime keuze
aarden vanaf f 25.--,
plaatsing en garantie;
lenformuizen, enz. enz.
n Gas- en Waterleiding.

Aanbevelend,
SCHUTTENHELM,
t, Den Haag. Tel. 34178.

E VERKLARING
HEILIGE SCHRIFT
NIEUWE VERTALING

N VERSCHENEN:

KLEINE
OFETEN

DOOR
Dr J. RIDDERBOS

WEDE DEEL

JA TOT ZEFANIA

iz. Prijs geb. f 275

r verscheen reeds in

serie:

Koningen, Psalmen,

a, Jeremia, Klaag-

teren, Marcus, Jo-

s, Galaten, Ephese,

leppenzen, Colos-

en, Thessalonicen-

Hebreë, Daniël,

Openbaring.

Dit is een uitgave van

oogste belang voor

die zijn Bijbel wil

verstaan.

edere christen, elke

lezer profiteert van

zeer uitnemende,

lijke verklaring. Men

se in op de gehele

of anders koop men

k geval nu alvast

deelen, om ze dan

van tijd tot tijd aan

len.

Het uitvoerig pro-
s wordt op aanvraag
e gratis toegezonden
den Uitgever

KOK-KAMPEN

10e JAARGANG No. 40 4 JULI '30

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr V. Hepp, Dr K. Schilder, Dr C. Tazelaar en Prof. Dr J. Waterink

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr C. Bouma, 's Gravenhage; Dr K. Fernhout, Vreeland; Prof. Dr F. W. Grosheide, Amsterdam; Prof. Dr T. Hockstra, Kampen; Dr G. Keiser, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's Gravenhage; Dr J. W. Marmelstein, Amsterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr D. Postma, Burgersdorp (Zuid-Afrika); Dr A. Ringnald, Soerabaja; Dr J. C. Rullmann, Wassenaar; J. Strikwerda, Dokkum; Dr J. Thijs, Zwolle; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Franeker; Mr J. A. de Wilde, 's Gravenhage.

Adres der Redactie:
Prof. V. HEPP, Van Breestraat 14, Amsterdam.

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f 125 per drie maanden bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f 150 en voor Ned.-Indië f 6.— per jaar.
Advertentiën: 35 ct. p. regel. — Losse nummers f 0.15.

Het eindredacteurschap wordt thans weer waargenomen door Prof. Dr V. Hepp. Tot nadere aankondiging is zijn adres: Duitse Kampweg 10, Wolfhezen.

INHOUD: Uit de Schrift: Aan het strand (Openb. 12:18). — Kerkelijk Leven: Weet op mijn post. Replik: Over Kerkelijke financiën II. — Lit. en Kunst: Groninger Volksverhalen. — Pop.-Wet. Schetsen: Het boek van Yahuda V. — Opv. en Onderwijs: Is het onderwijs in de Wiskunde een noodeloze kwelling voor onze leerlingen? — Perschoonw. — Kerknieuws.

UIT DE SCHRIFT

Aan het strand.

En ik stond op het zand der zee.
Openb. 12:18.

Veien zoeken in deze vakantie-weeken ontspanning en herstel van krachten aan het zeestrand.

Zij luisteren in een gemakkelijken stoel naar het weinig afwisselend, maar daarom zoo rustig aandoend gezang der golfjes.

Of zij verkoelen zich in het heerlijke water.

Of zij slaan met behagen gade het spel der kinderen.

Aan het strand te toeven schijnt hun een heerlijkheid.

Dat is het ook.

Maar als zij daar zoo zit te droomen, als zij u naar hartelust vermaakt, als zij bij uzelf overlegt: het leven is nog zoo kwaad niet, vergeet dan niet, dat de zee zich ook weleens anders doet kennen dan op een zomerschen dag aan u.

Johannes op Patmos deed een geheel verschillende ervaring op.

Hij had reeds tal van visioenen ontvangen.

Verschrikkelijke en genotvolle.

Hij had er de gemeente mee kunnen waarschuwen of vertroosten.

De hoodschap brandde hem op de tong.

Doch het was 's Heeren tijd nog niet, dat hij zijn visioenen anderen mocht beschrijven.

Later zou het hem worden gegund.

Nu moest hij echter nog in de eenzaamheid blijven.

Er klinkt dan ook iets weemoedigs in, als hij aan het eind van het twaalfde hoofdstuk aantekent: en ik — want aan deze vertaling geven we nog altijd de voorkeur — stond aan het zand der zee.

Voor Johannes was dat geen genoeg, maar een straf.

De zee was voor hem een sterker afsluiting dan een gevangenismuur.

Over zoo'n muur kunnen stoutmoedigen heen klimmen.

Maar de zee sneed alle middel tot ontvluchting af.

Hoe moet hij het gedurig hebben gevoeld, dat die zee de strengst denkbare scheiding betekende.

Gescheiden leefde hij van zijn geliefde kerken.

Hij was in het oord zijner ballingschap openbaringsdrager, doch bleef bij dat alles mensch.

Als mensch had hij behoefte aan gemeenschap.

Maar ach... die zee!

Wanneer zij u op zee bevindt, al wordt ge ook door het snelst varende stoomschip naar een ander werelddeel op de geriefelijkste wijze overgebracht, beklemmt u toch somwijl die wiegelende oceaan als scheiding.

Als er eens wat gebeurde bij de uwen... ge kunt niet zoo dadelijk terug.

Hoevelen bracht de zee niet een scheiding voor het leven!

Hoevelen vonden daar niet hun graf.

Ook daaraan moogt zij temidden van uw zomer-gevoegens weleens denken.

Op een mooie badplaats ziet ge de zee slechts van haar aangenamen kant.

Gij ziet haar niet als afgrond, duizenden vademmen diep.

Gij kunt in de stemming van zoo menigeen, die door de zee wordt aangegrepen, zoo moeilijk in-komen.

Maar daarom verstaat gij ook zoo weinig van den jubel: de zee was niet meer!

In den nieuwen hemel en op de nieuwe aarde zal de zee niet meer bruischen of kabbelen.

Daar wordt ze niet gevonden.

En met haar zal alle scheiding zijn opgeheven.

De zee is niet meer: het beteekent, dat elke scheiding daar zal zijn teneitgedaan.

De scheiding tusschen u en uw broederen op andere deelen der nieuwe wereld.

De scheiding tusschen u en uw dierbaren.

De scheiding tusschen u en uw Jezus bovenal.

Aan het strand der zee, waar gij zooveel geniet, behoort gij te verlangen naar den tijd, dat de zee niet zal wezen.

HEPP.

KERKELUK LEVEN

Weer op mijn post.

Na maanden van afwezigheid ben ik dan weer in het vaderland teruggekeerd.

En een van mijn eerste daden was natuurlijk mijn post in „De Reformatie“ weer op te zoeken.

Had ik mij voorgesteld, beter het contact met mijn lezers te kunnen bewaren, dit bleek niet uitvoerbaar.

Het was niet doenlijk, geregeld „De Reformatie“ te lezen en te zien, welke stukken daarin waren opgenomen.

Eerst nu ik weer thuis ben, kom ik er geheel van op de hoogte.

Laat ik dan ook beginnen met mijn dank uit te spreken jegens hen, die gedurende deze maanden als eindredakteur tijdelijk hebben gefungeerd.

En nu treedt ons blad juist zijn zomerphase in. Ditmaal zal die echter bijzonder kort duren.

Want zoodra de Synode eenig werk van betekenis heeft verricht, zal ons blad weer volledig verschijnen.

En dat niet alleen.

Maar het is mogelijk, dat zelfs tijdens de weken, die ons van de Synode scheiden, ons blad meer dan eenmaal met meer dan vier bladzijden verschijnt.

Hoewel het niet tot de zorg van de Redactie behoort, mag ik wel mededeelen, dat men daarvan geen opslag in den abonnementsprijs heeft te duchten. Die blijft dezelfde, ofschoon gij meer ontvangt.

Nog iets.

Kon ik door het verbroken contact en ook doordat veel meer van mijn tijd in beslag werd genomen, dan ik mij had gedacht, niet van blad tot blad mijn Amerikaansche indrukken voortzetten, ik hoop ze in de komende maanden te geven.

Ik heb iederen avond eenige aantekeningen gemaakt, welke ik hoop uit te werken.

In het volgend nummer hervat ik D.V. ook dit weer.

HEPP.

Replik.

Prof. van der Leeuw zond ons het volgende stuk, dat we van eenige noten voorzagen.

Groningen, 30 Juni 1930.

Geachte Redactie,

Prof. Waterink heeft in de laatste beide nummers van uw blad uitvoerige beschouwingen gewijd aan een artikel van mijn hand, naar aanleiding van de Radio-quaestie verschenen in het Algemeen Weekblad voor Christendom en Cultuur. Ik zie geen heil in een uitvoerige beantwoording van deze bestrijding. Maar u wilt mij wel veroorloven mijn be-

schouwingen in een paar korte opmerkingen voor uw lezers samen te vatten om hen te doen zien in welke opzichten ik al dan niet van Prof. Waterink verschil. Daar deze mijn poging om deze droeve zaak in een glimpje van humor te zien, niet blijkt te verstaan¹⁾, zal ik thans zoo strak mogelijk formuleeren. Ik zal hem niet volgen in zijn mijn beschouwingen volgende qualificaties. Wij mogen elkander „oppervlakkig“ en „onwetenschappelijk“ achten — het heeft m.i. weinig nut elkander met deze opinies te bestoken.²⁾

Vooreerst dan, kan ik niet aanvaarden het onderscheid, door Prof. W. gesteld tusschen een materiële cultuureenheid en een eenigheid, die dan vermoedelijk slechts formeel zou zijn (Prof. W. gebruikt dit woord niet). Natuurlijk is nimmer een volk geheel homogeen wat bepaalde meeningen betreft, noch is dit te wenschen. Maar cultuureenheid vooronderstelt een gemeenschappelijke waardeering van het specifiek-nationale, die niet louter formeel is en die het best als levens-eenheid zou kunnen worden omschreven. Met meeningen heeft die niet te maken. Doel van mijn schrijven was te constateeren, dat van die Nederlandsche levens-eenheid niet veel is overgebleven.

2o. Evenmin kan ik accepteren Prof. W.'s definitie van cultuur als „tot uiting gebrachte natuurgave“. M.i. is cultuur precies het tegendeel van natuur. Ware het anders, wij hadden geen woord „cultuur“ noodig.³⁾

3o. Ook m.i. ligt de cultuur, met de natuur, onder het oordeel Gods. Naar mijn opvatting heeft deze verhouding echter niets hoegenaamd te maken met die tusschen de cultuur en een bepaalde godsdienstige levensbeschouwing. Vereenzelviging van deze beide zou aan de majesteit Gods te kort doen. Een „levensbeschouwing“ behoort m.i. als zoodanig tot de cultuur, of het nu de gereformeerde, dan wel de marxistische is.⁴⁾

4o. Onder de „rest“ van ons volk versta ik hen, die, welke levensbeschouwing zij ook mogen huldigen, weigeren zich te laten indeelen bij een van de geijkte politiek-religieuze groepen.⁵⁾

Ik meen, dat men deze „rest“ zeer ten onrechte „liberaal“ noemt.

5o. Wanneer ik zeg, dat deze rest zich vóór alles Nederlander voelt, bedoel ik, schrijvende in een blad voor Christendom en Cultuur, natuurlijk niet, dat het Nederlanderschap mij boven Christus zou gaan. Het „Christ avant tout“ is ook mij uit het hart gegrepen. Wel gaat mij 't Nederlanderschap echter verre boven elke „levensbeschouwing“. Want mijn geloof in Christus beteekent voor mij on-eindig meer dan eenige „levensbeschouwing“.⁶⁾

6o. Ik heb niet beweerd, zooals Prof. W. mij in de schoenen schuift, dat de verdeeldheid van ons volk op rekening staat van de christenen.⁷⁾ Vooreerst zou ik hier liever van „christelijken“ spreken en de „christenen“ er buiten laten. Immers die bevinden zich, goddank! onder aanhangers van allerlei „levensbeschouwing“.⁸⁾ Maar bovendien ging mijn verwijt — als er hier iets te verwijten valt — evenzeer tegen Roomschen en Socialisten. Ik kan er hier nog bijvoegen — hetgeen in mijn artikel, dat van de Radio-quaestie uitging, niet te pas kwam⁹⁾ — : evenzeer tegen de liberalen, voor-zoover zij zichzelf voor de ware broeders hielden of houden.

Ik meen nog steeds, dat wij, als groepen, geheel buiten elkaar om leven. Prof. W. wijst op onze eenheid in de kunst — de wetenschap laat hij er er gelukkig buiten!¹⁰⁾ — maar ik zie geen „christelijken“ in den schouwburg¹¹⁾ en weinigen in de concertzaal. Ook zie ik weinig „liberalen“ in de Kerk.¹²⁾

8o. Het is mij tot mijn spijt niet gelukt in de uitvoerige stukken van Prof. W. iets te vinden, dat wijst op bekommerning over de gedeeldheid van ons volk, over het volslagen gemis aan besef van elkanders levenswaarden, over het ontbreken van een gemeenschappelijk Nederlandsch levens-gevoel. Prof. W. wijst de verdeeldheid aan het „ongeloof“. Dat is gemakkelijk. Men werpt dan de schuld op één zijde. Ik zoek de schuld liever